

BUTLLETÍ
DELS
MUSEUS D'ART
DE
BARCELONA

JUNTA DE MUSEUS

AGOST — 1933

JUNTA DE MUSEUS

PRESIDENTS D'HONOR

President del Govern
de la Generalitat de Catalunya
Alcalde President de l'Ajuntament

PRESIDENT EFECTIU

Josep Llimona i Bruguera
Representant de les entitats artístiques de
Barcelona

VICE-PRESIDENTS

Bonaventura Gassol i Rovira
Conseller d'Instrucció Pública del Govern de
la Generalitat de Catalunya

Joaquim Xirau i Palau

Regidor - Síndic
President de la Comissió de Cultura
de l'Ajuntament

TRESORER

Pere Comas i Calvet
Representant del Govern de la Generalitat
de Catalunya

COMPTADOR

Alexandre Soler i March
Representant de les entitats artístiques
de Barcelona

VOCALS REPRESENTANTS DE L'AJUNTAMENT

Casimir Giralt i Bullich

Tinent d'Alcalde

Josep Jové i Sarroca

Regidor

Joaquim Pellicena i Camacho

Regidor

Joan Baptista Atcher

Vocal tècnic

Ricard Opisso i Sala

Vocal tècnic

VOCALS REPRESENTANTS DEL GOVERN DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Pere Corominas i Montanya

Conseller de la Generalitat

Jaume Serra Hunter

Diputat de la Generalitat

Joan Puig i Ferrater

Diputat de la Generalitat

Teresa Amatller i Cros

Vocal tècnic

Joan Rebull i Torroja

Vocal tècnic

VOCALS REPRESENTANTS DE LES RESPECTIVES ENTITATS

Eduard Toda i Güell

President de l'Acadèmia de Bones Lletres

Joan Antoni de Güell i Lòpez

President de l'Acadèmia Catalana
de Belles Arts de Sant Jordi

Antoni Rubió i Lluch

Delegat de l'Institut d'Estudis Catalans

Pere Mayoral i Parracia

Director de l'Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts

VOCALS DESIGNATS PER LES ENTITATS ARTÍSTIQUES

Lluís Masiera i Rosés

Pere Casas i Abarca

VOCAL HONORARI

Carles Pirozzini i Martí

DIRECCIÓ - SECRETARIA - ADMINISTRACIÓ

Joaquim Folch i Torres

Director General dels Museus d'Art

Joaquim Borralleras i Gras

Secretari de la Junta

Pere Bohigas i Tarragó

Administrador General dels Museus d'Art

HORARI DELS MUSEUS

MUSEU DE BELLES ARTS. — Art Contemporani. Palau de Belles Arts, Passeig de Pujades.

MUSEU DE LES ARTS DECORATIVES. — Palau de Pedralbes.

MUSEU DEL CAU FERRAT. — Sitges.

Tots els Museus estan oberts tots els dies, inclús els diumenges. S'exceptuen els di lluns, destinats a festa del personal.

Els Museus de *Belles Arts* i del *Cau Ferrat* són oberts de deu a una del matí i de tres a posta de sol. El de les *Arts Decoratives* de nou a dos quarts de dues del matí.

BUTLLETÍ DELS MUSEUS D'ART DE BARCELONA

Es publica cada mes.

REDACCIÓ: Oficines de la Junta de Museus. «Poble Espanyol» de Montjuïc. Tel. 31470.

DIRECTOR: Joaquim Folch i Torres.

SECRETARI DE REDACCIÓ: P. Bohigas i Tarragó.

PREUS: Subscripció: 24 ptes. l'any. Número solt: 2 ptes. Número endarrerit: 3 ptes.

ADMINISTRACIÓ: I. G. Seix i Barral Germans, S. A. - Provença, 219 - Telèfon 71671.

Indústries Gràfiques Seix i Barral Germans

S · A

IMPRESSORS I EDITORS

disposen d'una ferma col·laboració
d'artistes especialitzats en tota obra
gràfica i el muntatge industrial mo-
dern de totes les branques del llibre

Aquest conjunt està al
servei de l'Art, de la
Indústria i del Comerç
i la seva consulta serà
molt agraïda i atesa

Provença, 219 : BARCELONA : Telèfon 71671

REPRODUCCIONS D'ART
ESCULTÒRIC

AMB DIVERSOS
MATERIALS

TOTA MENA
DE PATINES

LENA, S. A.

Passeig de Gràcia, 68 - Telèf. 77832
BARCELONA

**BARTOMEU
TERRADAS**

Instal·lacions elèctriques
de llum i força - Especialitat
en il·luminacions artístiques -
Instal·lacions en tuberies de ferro -
Aigua Gas - Senejament - Reparacions
de totes menes

Verdi, 58
(Gràcia)

Telèf. 74764
BARCELONA

La Pinacoteca

MARCS I GRAVATS

Gaspar Esmatjes

Exposició permanent dels
millors paisatgistes catalans

Passeig de Gràcia, 34 - Telèf. 13704
BARCELONA

**SALA
BARCINO**

V. GARCIA SIMON

EXPOSICIÓ
PERMANENT
d'obres d'Art
Modern dels
millors artistes

MARCS - GRAVATS - MOTLLURES

Rambla de Catalunya, n.º 29
Telèfon 15677

BUTLLETÍ DELS MUSEUS D'ART DE BARCELONA

PUBLICACIÓ DE LA JUNTA DE MUSEUS

ELS MUSEUS I EL COL·LECCIONISME

A continuació reproduïm la *Introducció* escrita pel director general dels Museus senyor Joaquim Folch i Torres amb destinació al Catàleg de la col·lecció d'indumentària de Manuel Rocamora, que sota l'organització de l'associació «Amics dels Museus de Catalunya» ha estat exposada al Museu de les Arts Decoratives del Palau de Pedralbes, i de la inauguració de la qual exposició, així com també del seu contingut, donem compte en un altre lloc d'aquest mateix número del BUTLLETÍ.

* * *

«L'obra dels nostres Museus d'Art, que va lentament performant-se, ha resolt en aquests darrers temps, amb la constitució dels «Amics dels Museus de Catalunya», aquella condició de temperatura social que és indispensable per al desenvolupament perfecte de les institucions de cultura pública.

Tot just obert en el que fou Palau Reial de Pedralbes el Museu de les Arts Decoratives, primera fundació, modesta, de la sèrie de museus metòdics en què el fons de les col·leccions públiques d'art de Barcelona ha de repartir-se, ens trobem d'una banda amb les multituds de ciutadans, absolutament imprevistes, que emplenen, molts dies, excessivament potser, aquest nou Museu, i, de l'altra, amb la constitució espontània d'una associació d'«Amics dels Museus de Catalunya», que a la primera suggestió feta pel nostre amic senyor Pere Casas Abarca, des de la presidència del «Círcol Artístic», aplegà a l'entorn gairebé tots els més valuosos elements del col·leccionisme barceloní, per a treballar en pro de l'obra començada.

La Junta de Museus, en sentir l'afectuosa companyia de l'interès autèntic del poble per l'obra que duu a terme, i de la col·laboració dels col·leccionistes i amics de l'art que en la novella associació s'apleguen, troba els motius per a sentir-se enfortida i decidida a complir dignament la tasca de fer els Museus d'Art que la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona li tenen confiada.

Registrem, doncs, amb gratitud el fet d'aquests testimonis infal·libles d'amor a la nostra obra; del poble que emplena el Museu i del patrici amateur que hi confia la pròpia col·lecció perquè el poble la vegi i s'hi instrueixi. Als noms d'Enric Batlló i Batlló, de Damià Mateu, d'Eduard Toda i de Lluís Masriera, que encapçalen quatre de les millors sales del Museu de Pedralbes, cal afegir el de l'associació d'«Amics dels Museus de Catalunya», i avui el de Manuel Rocamora, que ha deixat la seva col·lecció d'indumentària, valuosíssima, a l'esmentada associació, per a exhibir-la en el Museu i perquè a base d'aquesta exhibició es produeixi un ingrés destinat a adquirir obres d'art que vinguin a enriquir les nostres col·leccions públiques.

* * *

Registrats aquests fets, insistim en el cas que ens ofereix avui l'exposició de la col·lecció Manuel Rocamora, per a recolzar-hi l'afirmació de la utilitat social del col·leccionista. A allò que el col·leccionisme pogués tenir, en aparença, als ulls del poble, de mania elegant, d'inútil snobisme, de luxe ofensiu, contrastant amb les necessitats materials de l'hora trista que ara passa el món, cal oposar-hi les realitats ineludibles que ve a servir i això no pas amb un to escarrassadament justificatiu, sinó amb la veu alta amb què cal defensar, en mig dels alts i baixos de la vida material move-

dissa, els interessos eterns de la cultura i de l'esperit. Perquè la vida camina i, en caminar, crea «el passat», cal que hi hagi qui curi de recollir aquesta creació magnífica de la humanitat, que és la seva pròpia història. Desinteressar-se'n seria renunciar a la cultura que té, com tota cosa que creix i es desenvolupa en el temps, una necessitat ineludible del passat.

Per això els Poders públics curen del passat del poble que governen. Les xifres en els pressupostos d'Estat destinades a museus i arxius, a la conservació dels monuments artístics i a la defensa del patrimoni artístic nacional, pugen o baixen segons el grau de cultura de cada poble. Geloses de llur passat, les grans nacions el guarden, i els pobles nous, mancats de tradició i de l'experiència dels segles, van adalerats a comprar als pobles vells, de llarga història, les deixalles d'aquest passat, que avui omplen els grans museus de l'Amèrica del Nord, veritables arxius de la cultura europea. Ni en la radical transformació política de la novella Rússia els governants no han oblidat aquesta necessitat. Els grans museus de l'època tsarista han augmentat. Tot ho han perdut els rics, tot. Sols els que foren col·leccionistes han conservat una riquesa, que és la de la valor d'ensenyament etern que hi ha en les col·leccions que varen formar i que l'Estat els va prendre. Això no mor mai.

I heus ací com, per aquest costat, es comprova l'eficàcia real de l'obra del col·leccionista, col·laborador de l'Estat en la tasca de conservar el patrimoni artístic del passat; complement necessari a tota nació civilment organitzada, car l'interès que les coses del passat comporten és infinit, i, limitat l'home en els seus punts de vista i en els seus esforços, calen molts d'homes, ço és, molts de punts de vista i molts d'esforços, per a recollir les coses i apreciar tots els matisos d'interès que contenen.

I a casa nostra, justament, el cas de Manuel Rocamora, col·leccionista de vestits antics i d'accessoris d'indumentària, és en aquest punt un exemple colpidor, que interessa d'explicar. Imagineu fa vint anys, a l'hora en què el nostre col·leccionista va començar l'arregleja, on eren i com estaven els nostres Museus d'Art. Donada l'orientació patriòtica que els ha donat prestigi, en aquella hora la Junta de Museus bracejava per salvar la flor del nostre art nacional que es perdia.

Era als primers anys en què des d'un lloc modest de funcionari assistíem a la gran batalla que havia de salvar i fer nostra per sempre més aquesta meravellosa col·lecció de taules gòtiques i de pintures romàniques que és única al món. Els mitjans econòmics eren escassos, la valor i la intenció de l'obra que es duia a terme sovint desconeguda o mal compresa, la urgència que demanaven les obres de l'art nostre que fugien, atretes per un corrent d'interès per l'art medieval de Catalunya, que es produïa arreu del món culte, demanava la totalitat dels escassos diners de què es podia disposar. Jo m'imagino, doncs, en aquells dies, en aquelles sessions enfebrades de la nostra Junta de Museus, escarrassada per salvar un frontal romànic o un retaule gòtic, com hauria estat rebuda la proposta de compra d'una d'aquestes nimietats delicioses que hi ha a la col·lecció Rocamora (el capell de noia romàntic, el vestit de núvia, el gipó florejat d'una pubilla). No!, sens dubte haurien clamats tots a la una, car llur deure era dir no, però també ¡quin dol, quina llàstima que el gipó i el vestit i el tapinet i el capellet de noia dels temps romàntics s'haguessin perdut per a sempre!

Hi hagué, doncs, sortosament, en aquella hora, un ciutadà jove, amic de les coses d'art, artista ell mateix, que va recollir el capell i el vestit, i l'ombrella i el ventall. Manuel Rocamora així col·laborava conscient a l'obra de totalitat que entre tots hem dut a terme. Ell ha reunit en aquesta col·lecció magnífica de vestits que ara exposa, els testimonis impressionants d'un capítol de la nostra vida passada. Què hauria esdevingut? ¿On seria ara aquest conjunt meravellós que amb tant de gust i amb tanta d'intel·ligència ha creat?

Cal que tots agraïm a aquest ciutadà la bona obra que és, per a tots, la seva col·lecció.

* * *

Com en totes les obres fecundes, hi ha en el col·leccionisme la part de goig. Aquesta col·laboració que el col·leccionista aporta a la tasca de conservació del passat, no pressuposa pas una actitud dramàtica d'escarràs, sinó una joiosa disposició deportiva. Car, en realitat, el col·leccionisme és un deport espiritual

en el qual s'afinen les facultats d'apreciació de la bellesa i es desenvolupen considerablement les condicions absorbents del coneixement històric. Pot dir-se, doncs, amb l'aplom del que és segur, que una col·lecció d'obres d'art suposa en qui l'ha feta, una cultura.

Res no parla tant a l'esperit com l'obra d'art, i l'obra d'art del passat, és del passat que parla. Ningú no recull millor que el col·leccionista la confiança inevitable de les coses que s'arreglaren en l'ordre de la pròpia col·lecció. D'ací neix aquesta coneixença que ell té de les coses col·leccionades i, per tant, la possessió d'un coneixement especial, substantiu i profund, que per ésser singular, representa una valor distingible i comptable dins les valors de la cultura general. En conseqüència, hi ha per al propi desenvolupament espiritual i intel·lectual del col·leccionista, un avantatge, com en el deport físic hi és per al cos; i en tota civilització madura, ço és, en estat d'apreciar aquests avantatges morals, trobareu per això estès el col·leccionisme.

La història d'aquest ja comença a ésser llarga i els seus capítols més brillants s'escauen sempre en aquells estats àlgids de la vida cultural dels pobles en què aturada la febre creadora es produeix en els esperits més afinats una mena de reacció filosòfica contemplativa. La fi de l'època hel·lenística, el segon període del Renaixement i els segles XVIII i XIX, són les grans etapes d'aquest moviment col·leccionista compilador i experimentador que, dins d'una aparença merament contemplativa, conté el germen d'una funció social activa, com és aquesta de guardar les coses del passat per a aportar-les al coneixement de les multituds i a l'estudi dels homes de ciència.

I en el nostre temps, davant dels fets que es produeixen cada dia, hom diria que en el col·leccionisme contemporani, aquest darrer aspecte s'accentua d'una manera considerable. Una tendència espontània a fer que les col·leccions privades donin el major rendiment possible de profit cultural i científic, s'oposa netament al sentiment egoista del col·leccionisme antic, que era mogut per un simple desig de fruïció de la bellesa, noble si es vol, però sense transcendències voluntàries. El mur daurat dels palaus encerclava les galeries reials i príncipesques, closes al poble i a l'es-

tudiós. Tot al més, com en el cas dels Mèdicis, una curiositat del passat posava interrogants a la presència de les obres d'art recollides, davant les quals una selecció d'investigadors i d'artistes treballaven en silenci. Un sentiment desesperat de pacífica contemplació de l'obra, reduïa les possibilitats fecundants que ella comporta.

Ara no; el col·leccionista és esperançat i actiu i coneix que hi ha en les coses que guarda la potència d'una eficàcia. Mireu arreu del món i veureu com cada dia s'accentua més aquesta tendència del col·leccionisme a socialitzar i divulgar el contingut espiritual i experimental de les obres d'art posseïdes. Per això la línia seca i dura que separava fa mig segle la funció del museu públic de l'acció dels col·leccionistes privats, es va fent menys precisa, com si s'hagués apoderat d'ells el sentiment que les engrunes d'esperit que en l'obra d'art es plasmen i es perpetuen, pertanyent a tots; com la paraula que és esperit, o el sol que és llum i que quan surt, surt per a tothom. I així hom diria que museus públics i col·leccionistes privats caminen vers una acció conjunta de col·laboració, de fusió i fins, en alguns casos (com succeeix en els grans museus americans), de suplència de la funció del museu públic pels col·leccionistes particulars.

Els fets ho diuen i la seqüència dels fets en el que va de segle és eloqüent. Del col·leccionista primitiu que adquireix per a ell sol, es passa al que diposita o dona en vida o en mort la col·lecció al museu. D'ací, es passa al que funda una sala al museu, on va formant lentament la seva col·lecció, de la qual ell i els altres frueixen; i, finalment, a l'aplec de col·leccionistes que funden un museu, a base d'una aportació de capitals, les col·leccions del qual van fent al llarg de llur vida. Aquest darrer és, com hem dit, el sistema constitutiu de la immensa majoria dels museus d'Amèrica, on els col·leccionistes han suplert l'Estat.

És clar que la fórmula americana no escau als països d'Europa. Els pobles d'Amèrica no tenen, com els d'Europa, un patrimoni artístic nacional, damunt el qual l'Estat ha de vetllar directament sense admetre la possibilitat de suplències que li prenguin l'honor del compliment d'aquesta missió que de ple li pertoca. Fer una col·lecció o un museu

públic amb obres artístiques adquirides d'ací i d'allà, no és el mateix que reunir en un museu públic la flor del patrimoni artístic nacional. El museu americà, per això, és una institució de cultura; el museu europeu (en molts casos i a Barcelona ho serà), és, a més d'una institució de cultura, el reliquiari del patrimoni artístic de la Pàtria. Valgui, però, l'exposat de la solució americana, malgrat i que no escaigui als nostres països, en tots els casos, per a assenyalar el punt àlgid d'un corrent de col·laboració cada dia més estret, entre els museus públics i el col·leccionisme.

* * *

D'aquesta tendència, la fundació de l'associació d'«Amics dels Museus de Catalunya» i l'exposició de la col·lecció Rocamora en són en el nostre país una prova eloqüent. En arribar els nostres Museus d'Art a l'estat de plenitud en què avui es troben, s'ha produït el fet que, en va, s'havia intentat de produir. Complerts els deures de part del Poder públic de reunir i salvaguardar el gros i la flor del patrimoni artístic de la terra, abans d'instalar-lo i d'exhibir-lo al públic dignament com cal, la Junta de Museus es troba al costat la companyia i la col·laboració dels col·leccionistes, organitzada d'una manera efectiva i aportant les col·leccions dels associats, com a mitjà de compliment de l'obra divulgadora i científica que als Museus pertoca, i com a mitjà encara d'obtenir cabals amb els quals augmentar les nostres col·leccions.

Aquest fet, encara, assenyala en el nostre poble l'existència d'una sensibilitat cívica que vibra al ritme dels corrents espirituals del món, constatem-ho. Davant d'aquesta constatació, certament satisfactòria, els que hem treballat en l'obra dels Museus, no hem de fer més que inclinar-nos per a remerciar els qui ens ajuden, segurs de l'esdevenidor de l'obra que entre tots hem de dur endavant, i remerciar especialment a Manuel Rocamora, que, en exhibir la seva col·lecció, ha donat un exemple i ha prestat un servei a la cultura pública i a aquesta obra dels nostres Museus tan estimada.

JOAQUIM FOLCH I TORRES

Director general dels Museus d'Art

L'EXPOSICIÓ DE LA COL·LECCIÓ D'INDUMENTÀRIA DE MANUEL ROCAMORA

Com dèiem en el nostre número passat, el dia 25 de febrer va quedar legalment constituïda l'associació «Amics dels Museus de Catalunya».

La primera iniciativa de la novella entitat va consistir a organitzar una exposició de la

Cartell de l'Exposició

interessantíssima col·lecció d'indumentària que posseeix el senyor Manuel Rocamora, tresorer de la societat, amb el propòsit de recaptar cabals que engruixissin el fons destinat a adquisicions per als museus.

La importància i la significació dels objectius generals d'«Amics dels Museus de Catalunya» en relació amb les col·leccions que té al seu càrrec la nostra Junta, és amplament exposada en la introducció que el nostre director senyor Joaquim Folch i Torres va posar al Catàleg de l'exposició de què es tracta i que acabem de reproduir en les pàgines anteriors.

Visita de la premsa abans de la inauguració

El president de la Junta de Museus, senyor Llimona, pronunciant un discurs en el banquet donat als representants de la premsa

Acte inaugural de l'Exposició. El conseller de Cultura, senyor Gassol, pronunciant el seu discurs

Acollida la iniciativa de l'expressada entitat amb assenyalada satisfacció per part de la Junta de Museus, aquesta va posar tot seguit a la disposició d'aquella els locals del Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes, que des d'un començament s'havien reservat per a exposicions monogràfiques, així com els serveis tècnics i administratius de les seves oficines per als treballs d'organització, catalogació, instal·lació i funcionament.

Tot seguit els funcionaris tècnics de la nostra Junta, sota la direcció del director dels Museus senyor Folch i Torres, es varen posar a les ordres del propietari de la col·lecció, senyor Rocamora, per a executar els treballs de catalogació de cadascun dels nombrosos exemplars que s'havien d'exhibir.

Al mateix temps, les sales abans esmentades eren decorades *ad hoc* per a aquesta exposició i s'hi col·locaven les vitrines i els materials necessaris per a l'exhibició.

El dia 1 de juny l'associació «Amics dels Museus de Catalunya» va convidar la premsa de Barcelona a visitar l'Exposició abans d'ésser inaugurada. Hi varen concórrer representants de tots els diaris de Barcelona i els corresponsals dels de Madrid. Foren rebuts

pel president de l'entitat senyor Pere Casas Abarca, amb tots els membres de la seva Junta directiva, el de la Junta de Museus senyor Josep Llimona, amb els seus companys de la pròpia Junta i alts funcionaris d'aquesta, i el propietari de la col·lecció senyor Rocamora. Aquest i el director dels Museus senyor Folch i Torres, donaren als visitants, davant de les instal·lacions, explicacions detallades sobre tots els exemplars que s'exhibien.

En acabar-se la visita, els invitats foren obsequiats amb un dinar al restaurant «Font del Lleó». Ocupà una presidència el conseller d'Instrucció Pública de la Generalitat senyor Ventura Gassol, que representava el president de la Generalitat senyor Macià; tenia a la seva dreta els senyors Casas Abarca, Serra i Boldú (de *La Vanguardia*), Valenciano (dels «Amics dels Museus») i Pirozzini (de la Junta de Museus); i a l'esquerra, els senyors Rocamora, Bonet (d'*El Noticiero*) i Bosch (d'«Amics dels Museus»). L'altra presidència l'ocupà el regidor tinent d'alcalde president de la Comissió Municipal de Cultura senyor Joaquim Ventalló, que representava l'alcalde de la ciutat; a la seva dreta prengueren seient el president de la nostra Junta

El públic el dia de la inauguració

senyor Llimona i el director dels Museus senyor Folch i Torres; i a l'esquerra, els vocals i el secretari de la mateixa Junta, senyors Masrera, Opisso i Borralleras. Es va servir el següent menú: Martini Cocktail, Pernil de la Serra amb variants, Ous a la Raquel, Llagosta a la Cardinal, Espàrrecs salsa Mousseline, Filet a la Broche bearnaise, Pèsols frescos, Crema al Caramel, Pastes i dolços, Maduixes a la catalana, Cafè. Vins: Sauternes, Perelada i Codorniu.

El senyor Casas Abarca, al final de l'acte s'aixecà per a donar les gràcies als representants de la premsa que hi assistien i per agrair anticipadament el concurs que puguin prestar a l'exposició que s'inaugurava a l'endemà. Agrai també al senyor Rocamora la generositat que havia tingut en deixar la seva col·lecció. Esbossà ràpidament els propòsits de l'entitat que presideix. I acabà fent un elogi de la tasca que realitza la Junta de Museus.

A continuació va parlar el president d'aquesta Junta, senyor Llimona, fent constar la satisfacció que havia sentit per la constitució de l'associació d'«Amics dels Museus», que és un alt signe de ciutadania i pot estimar-se com una aprovació a l'obra de la

Junta de Museus, ja que si aquesta «no s'ho mereixés no tindria amics».

El senyor Folch i Torres va exposar la tasca del col·leccionista particular segons el país i l'època en què apareix. Recordà que el col·leccionista primitiu és el que ha donat lloc als museus oficials moderns. Digué que en països com els Estats Units, han estat els col·leccionistes particulars els que han fet gairebé totalment els museus públics. Hi ha, però, països com el nostre, afegí, en què el patrimoni artístic ha estat acuradament salvat pel Poder públic i en què el col·leccionista particular no ha de fer la totalitat de l'obra. En canvi, pot complementar-la d'una manera considerable. Aquest és el cas de Catalunya. L'estat actual dels seus museus és de plenitud; manca només la complementació que hi poden aportar els particulars. Per això la creació dels «Amics dels Museus» resulta oportunitatíssima i la Junta n'espera esplendorosos resultats.

El senyor Ventalló es felicità de la col·laboració ciutadana que la creació d'«Amics dels Museus» representa; féu constar l'agraïment de l'Ajuntament a la generositat del senyor Rocamora i assenyalà la satisfacció i

l'orgull amb què veu l'actuació de la Junta de Museus.

Finalment s'aixecà a parlar el senyor Gassol. Féu constar, primer de tot, l'adhesió a l'acte del president de la Generalitat. Digué que aquesta corporació dispensava constantment especial atenció a tot el que representa la vida de l'esperit de Catalunya i, per tant, a les seves magnífiques produccions artístiques. Glossà la creació de l'obra d'art comparant-la amb la plasmació de l'ànima d'un poble. Indicà els anhels que el guien en aquest ordre

a convidar-vos a l'acte inaugural de l'Exposició de la col·lecció d'indumentària de Manuel Rocamora, que tindrà lloc el vinent divendres, dia 2 de juny, a les sis de la tarda, al Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes. — Barcelona, maig de 1933.»

El Museu fou obert a dos quarts de cinc de la tarda i tot seguit començaren a acudir invitats que ocuparen lloc a la sala d'actes, utilitzada per primera vegada en aquesta ocasió.

A les sis va ocupar la presidència el senyor

Una de les sales d'indumentària del segle XVIII

com a conseller d'Instrucció Pública de la Generalitat per a obtenir un sòlid desenvolupament de totes les activitats artístiques de la nostra terra. Acabà felicitant la Junta de Museus, els «Amics dels Museus» i el senyor Rocamora.

A l'endemà, divendres dia 2 de juny, a les sis de la tarda, va tenir lloc la inauguració oficial. Hi varen ésser especialment convidades les autoritats. Es van convidar, encara, totes les corporacions culturals i artístiques de la ciutat, els crítics d'art i d'altres personalitats, per mitjà de la següent invitació:

«Amics dels Museus de Catalunya» i la Junta de Museus de Barcelona es complauen

Gassol. A la seva dreta hi havia els senyors Ventalló, Grau Jassans — en representació del president del Parlament de Catalunya —, Valenciano, Sagarra, Folch i Torres i Borralleras; a l'esquerra, el general Batet i els senyors Casas Abarca, Rocamora, Bosch i Opisso.

Començà la sessió amb un discurs del senyor Casas Abarca, que en nom de l'associació «Amics dels Museus», que presideix, es congratulà que la primera manifestació pública de l'entitat fos l'exhibició d'una col·lecció tan important com la que anava a ésser inaugurada. Posà de relleu el valor extraordinari de la col·lecció per a fer un elogi de l'obra

realitzada pel seu propietari senyor Rocamora en reunir els exemplars que la formen. Elogià també la tasca de la Junta de Museus que ha donat les màximes facilitats per a la celebració de l'Exposició, i els seus serveis tècnics i administratius, que han realitzat els treballs d'organització i instal·lació. Acabà lloant l'alta espiritualitat de Barcelona, que sap interessar-se per manifestacions d'aquestes.

El senyor Ventalló va donar les gràcies en nom de l'Ajuntament al senyor Rocamora per haver deixat la seva interessant col·lecció i es

meravelles que figuren en l'Exposició, remarcant la bellesa que hi ha en les creacions sobries i senzilles. Felicità també el senyor Rocamora, els «Amics dels Museus de Catalunya» i la Junta de Museus, i acabà recomanant als assistents a l'acte que en contemplar els magnífics exemplars de l'Exposició meditin el període de grandesa que aquestes produccions dugueren a un passat de Catalunya i pensin que cal disposar-se a superar-lo per a continuar ininterrompudament el camí ascendent de la nostra terra.

Altra sala d'indumentària del segle XVIII

felicità que gràcies a la bona voluntat de tots un tresor artístic com el d'aquesta col·lecció hagi pogut ésser mostrat al poble.

Finalment, el senyor Cassol, després de fer constar l'adhesió del senyor president de la Generalitat, digué que era una satisfacció que cada vegada que s'assisteix a un acte del Palau de Pedralbes sia per a una finalitat cultural. Afegí que els pobles, per a assegurar el pervindre han de pensar també en el passat i que una exposició com la que s'anava a inaugurar constituïa una bona lliçó sobretot pel que fa al període romàntic, al que tant deu Catalunya. Dedicà un poètic elogi a les antigues broadores i puntaires que crearen les

Cadascun dels oradors fou calorosament aplaudit pel públic que omplia totalment la sala d'actes del Museu de Pedralbes, i que per no cabre-hi omplia també les sales immediates.

Seguidament les persones que ocupaven la tribuna presidencial varen passar al pis d'honor del Museu, on estava instal·lada l'Exposició. El públic seguia la comitiva i va començar la visita a les instal·lacions.

Fins a les darreres hores de la tarda, tant les sales de l'Exposició com les del Museu seguiren plenes de visitants que admiraven els valuosos exemplars exhibits i en feien un entusiasta elogi.

Passadís amb la instal·lació dels ventalls

LA COL·LECCIÓ D'INDUMENTÀRIA DE MANUEL ROCAMORA

Testimoniatge immediat del gust de la gent de cada època ve a ésser la indumentària; testimoniatge de la vida social i de la vida íntima, que ve a traslluir l'estat d'esperit i, en més o menys, de sensibilitat no sols estètica sinó àdhuc moral. En el camp de l'indument, la «lleï del cansament de formes», de que parla Otto Schubert, es manifesta més veloç que no pas en el sòlid camp arquitectònic. Per cada volta que el món pugui donar entre l'arquitectura nua i l'arquitectura barroquejada, el vestit femení, tema central dins l'indument, podrà donar-ne algunes més: podrà passar i tornar a passar si com més va cada dia és palès aquest cansament amb més defici, del

cos llarg al cos curt, de les folgades faldilles a les faldilles estretes, de la paiola ampla al diminut capell. No està l'arquitectura avui de bon tros tan lligada com abans — almenys en les seves derivacions exornatives — amb el vestit i amb els accessoris del vestit. Per això, si un recull d'exemplars d'indumentària com el magnífic que ha exposat darrerament al Palau de Pedralbes Manuel Rocamora, permet seguir els esdeveniments històrics més cabdals, un recull que pogués fer-se de vestits i capells en el que va de segle XX, el que més demostraria seria els mals-de-cap dels llançadors de modes per a accelerar el ritme del cansament de les formes, amb un fi especulatiu, sens dubte, però ple del mateix interès estètic que les modes antigues tingueren, encara que difícilment copsable per la gran proximitat. Si com diu Folch i Torres en la nota-preàmbul del Catàleg, la «col·laboració

Vestit de vellut verd-maragda, brodat en fil i cordó d'or, procedent de la comarca tortosina. Labor de darreries del segle XVII. Núm. 16 del Catàleg

que el col·leccionista aporta a la tasca de conservació del passat no pressuposa pas una actitud dramàtica d'escarràs, sinó una joiosa disposició deportiva», aquesta agilitat de saber triar el més representatiu exemplar de la moda de cada temporada, sense que es fixi a l'època ja d'ensomni del 1900 el límit cap ençà — com no es limita al segle XVI els inicis de la sèrie més que per pràctiques dificultats d'obtenir exemplars anteriors —, esdevé una conveniència per tal que la col·lecció pugui prendre una major humanitat, un més vehement contacte amb la vida que s'escorre i que pot donar major caliu a aquells vestits i als altres induments que reanimaren les gràcies naturals de generacions immediates.

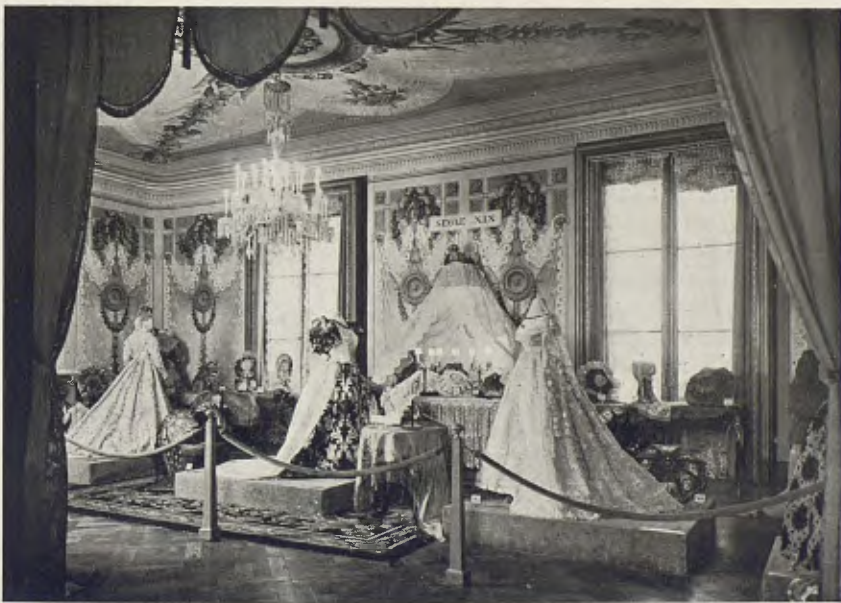
Fet i fet, resulta que la moda és ara com abans una ben estranya fusió d'un criteri conseqüent i la més boja inconseqüència. Si anéssim a analitzar la raonable utilitat de certs

detalls del vestit, en podríem restar-ne convençuts: obeeixen, no hi ha dubte, a una palesa funció d'ordre moral o pràctic, que està fora de dubte. D'altres detalls, en canvi, obeiran a pregones intuïcions que no responguin a cap racionalisme, i ací es troba el secret de l'imponderable, d'un cert irracionalisme que malgrat tot té un encís, i que fa que assenyalem la importància de l'exposició de Pedralbes contents de tenir el recull d'indumentària no solament ben a prop de les creacions més personals de les arts decoratives, sinó de tenir-lo ni que fos ben a prop de les obres més honorables de l'anomenat art pur.

L'encís per l'indument, lligat amb els secrets i amb els misteris psicològics, art per partida doble, puix uneix a la mateixa qualitat dels materials, ja en grau més o menys alt intrínsecament artístics, i a la mateixa confecció, el cos humà que els dóna nervi i els

Sales amb indumentària del segle XIX

Diversos aspectes de les sales amb indumentària del segle XIX

Fig. 1. — Guant femení de malla de seda negra i fil d'or; amb gran manyopla d'arabesc, també en negre i or, sobre fons de seda carmesí. Labor italiana del segle XVI
Forma part del núm. 12 del Catàleg

fa muntar de to i que tot just per ells no es deixa veure i no obstant s'insinua.

Ara com al segle passat, com al segle XVIII, com al segle XVII, que és on la collecció Rocamora—descomptats els exemplars de mitges i de guants del XVI—pren arrencada, una mena de superflu necessari, a vegades excessivament superflu i ja no justificable—però sempre incitador a l'anàlisi de l'historiador i del crític d'art—ha estat l'esperó de l'anar i venir en les indumentals característiques, com ho palesen els escriptors de cada època i pertocant al 1700 d'una manera especial i amb ple color, Juan de Zabaleta en *El día de fiesta*. Aleshores, igual que ara, tenia la frivolitat—ni que les cabdals directives en les formes no fossin tan variables—almenys en el detall, cada dia una pensada. El daler de l'empolainament i el maquillatge dominava a desdir; la lascívia, d'altra banda, alçava tant

com podia la cua. Llegim en Juan de Zabaleta, per exemple: «*A las plazas fuertes las guarnecen mucho, porque no se rindan, y las mujeres por la mayor parte se guarnecen mucho para rendirse*»; o això altre: «*Cierto que las mujeres que se visten al uso, se visten de manera que estoy por decir que anduvieran más honestas desnudas. Los jubones se escotan de suerte, que traen los hombros fuera de los jubones. Mucho debe de pesarles la honestedad, pues no la pueden traer al hombro.*»

És amb un pregon interès per totes les complexitats d'ordre psicològic, per tots els esdeveniments espirituals i socials, que una collecció d'indumentària ha de seguir-se; que, catàleg en mà, calia visitar la collecció Rocamora, de la qual seguidament en descriuim el contingut, per ordre cronològic.

SEGLE XVI

El recull d'aquesta centúria es trobava principalment constituït per sabates i guants. De sabates n'hi havia un parell de femenines de cuir *acuchillado*, labor espanyola que procedeix de Madrid; i dos parells de masculines, de vellut carmesí, un d'ells labor espanyola i l'altre labor italiana procedent de Florència.

De guants se n'hi trobaven quatre parells i dos exemplars solts d'episcopals, de seda en diferents tons—magenta, blanc, color ta-

Fig. 2. — Valona carinyana o museta femenina, de llana vermella, contornejada de brodat de seda blanca i punta d'argent Labor espanyola del segle XVII
Núm. 19 del Catàleg

bac — amb el nom de Jesús dintre d'exagonal aurèola o amb creu grega; tres parells de femenins, de camussa decorada de fil d'or, labor espanyola, i altre parell de malla de seda negra i fil d'or (fig. 1), labor italiana; per fi, un parell de guants masculins amb mannyopla de cuir i serrell de seda, procedents de Roma.

Altres objectes datables de la setzena centúria la collecció ha aplegat: una pinta de boix de part intermèdia esculpurada amb relleu central de cor travessat per sagetes, procedent d'una casa barcelonina, i una cartereta teixida en seda blanca i grisa, amb l'emblema franciscà i ornamentació floral estilitzada.

SEGLE XVII

La peça cabdal entre les considerades com d'aquest segle per Rocamora, és un vestit femení procedent d'una casa senyorial de la comarca tortosina (reproduït en el gravat de la instal·lació dels segles XVI i XVII), vestit de vellut verd-maragda brodat en fil i cordó d'or i de motius arrocallats que més aviat recorden l'època Lluís XV; de pitrera ricament ornada i que fineix inferiorment en sageta de perpunt; de cosset amb curt faldellí; amb mànega curta, pel brodat ribetejada.

Graciós exemplar és la valona carinyana, a manera de museta, que es reproduïx en la figura 2.

Una bata masculina de teixit de seda blava tramada amb gerros i elements florals, en rosa-

Fig. 3. — Capell íntim, masculí, de seda rosa-ataronjat, brodada amb temes florals en sedes policromes. Va sobremuntat de borla de seda verda amb cordonet de seda blanca. Les ales estan contornejades amb passamaneria de seda blanca. Labor francesa del segle XVII
Núm. 45 del Catàleg

Fig. 4. — Nina amb gipó de seda groga, faldilla llistada i mantellina; portant a la mà esquerra un pandero. Treball espanyol del segle XVII
Núm. 71 del Catàleg

verd, blanc i groc, és un bell exemplar de l'època Lluís XIV, adquirit molt recentment pel colleccionista.

Completaven la secció de vestits siscentistes dos gipons de tapisseria en sedes policromes i fil d'or, un d'ells amb temes florals, l'altre amb paisatges i flors; respectivament sobre fons morat-terros i rosa, dintre el gust Lluís XIV; i un davanter d'armilla, d'entonació exquisida, de dolces ondulacions en or i grana i floreig en blau-cel, sobre fons gris-argentat.

Bella abundor de fines mitges foren exposades; unes d'elles, les que corresponen al vestit femení abans esmentat, i d'altres fins a onze, a vegades de llampant i altres de dolça entonació: sedes en groc-llimó i amb brodats a ple equilibri formant la llarga espiga, o en rcsa amb els motius que s'hi destaquen en blau, verd, blanc i rosa, o en verd-fosc amb realçat brancatge de brodada policromia.

Dos parells de sabates de dignitats religioses, un d'episcopals en seda taronja i procedents de París; l'altre d'abadessa, en vellut

carmesí i confeccionades a Espanya, s'agrupaven amb set parells de sabates civils femenines (dues d'espanyoles, tres de franceses i dues d'angleses) i amb un parell de xinelles de seda ocre, tramades amb llistes de vellut verd, acabades en fina punta, de procedència francesa.

El recull de guants i de mitenes siscentistes de la col·lecció Rocamora el constitueixen: dos parells de guants episcopals, de seda i de labor francesa; cinc parells de guants femenins francesos de seda; un parell de guants masculins espanyols de camussa; un exemplar solt de guant

Fig. 5. — Vestit de pubilla, de domàs groc, amb mànegues frunzides.
Confecció catalana del segle XVIII. Procedeix de Girona
Núm. 79 del Catàleg

Un capell íntim masculí (fig. 3) és un dels exemplars siscentistes més bonics de la col·lecció Rocamora. Sobre el to rosa-ataronjat de la seva seda es desglossa un fi brodat floral en verd-tendre, blau, blanc i lila; la gira va contornejada per un plomissol en blanc com el cordó des d'on s'eleva. També hi havia una gorreta infantil de florejada tapisseria, exemplar procedent d'una casa catalana.

anglès de pell blanca amb brodat en seda; i quatre parells de mitenes, un en cabritilla, un altre en vellut verd-maragda, un altre en punta de seda blanca i el darrer en vellut marró. Guants i mitenes, el mateix que les mitges aplegades, palesen el gust que per llur exornació va dominar entre la gent benestant del segle XVII.

S'exposen cinc carteretes, tres d'elles de segura labor catalana, especialment graciesa

d'entonació una de tonalitats blanc-rosa sobre fons blau-plom.

Com a reflex precís de la indumentària i els costums de l'època ja llunyana en què varen ésser fetes, prenen força valor les quatre nines (una de les quals es reproduïx en

ha estat molt més possible d'adquirir-ne. Nombrosa i bella és la sèrie que Rocamora en posseeix, especialment de femenins, encara que també s'hi destaquen fastuoses casaques, indument de varó en terres espanyoles arrelat amb la vinguda de Felip V. Com a vestits

Fig. 6. — Vestit femení, de seda salmó, amb ramatges teixits en or; guarnit amb franges de blondes i borles d'argent. Confecció catalana del segle XVIII. Procedeix d'una casa senyorial de Vic Núm. 80 del Catàleg

la fig. 4), de llargues trenes, florejat cosset i ample gipó, amb una preciosa sentor de segle XVII castellà i de tot el seu enorme baticull de vera grandesa i pilleria que com porta.

SEGLE XVIII

Temps aquest ja més assequible en les seves relíquies febaents que els vestits esdevenen, ja

masculins n'hi ha, a la collecció Rocamora, de vellut solcat, de seda rosa llistada, de seda ocre, de seda beix, de seda llistada en blau, morat i blanc..., gran varietat de robes sempre més o menys decorades amb brodat de fastuosa floral policromia o de més simple motiu treballat en fil d'argent. Un d'aquests rics vestits de casaca és el reproduït en la figura 7, en la qual, d'altra banda, hom pot

Fig. 7.—Vestit masculí de vellut solcat, de fons negre i dibuixos en verd i morat. Armilla de seda blanca brodada amb motius florals en sedes policromes. Labor del segle XVIII. Procedeix d'una casa barcelonina

Núm. 81 del Catàleg

veure l'abundància de brodats que l'armilla decoren, com a moltes d'altres que, formant part de vestits complets o entrant-hi com a soltes penyores de vestir, constituïen una de les seccions més atractives de la col·lecció Rocamora, la qual d'armilles soltes en conté pertocant al segle XVIII, nou en Catàleg i cosa d'altres tantes fora de Catàleg per haver el col·leccionista determinat exposar-les quan el Catàleg havia entrat ja en caixes; de vestits d'home fet en conté set (entre els quals n'hi ha un de caçador, de camussa folrada de fil, procedent d'una casa senyorial de Mataró), dos també complets de jovencell i sis casaques

soltes. Adquisició recentíssima i que amb tot honor fou exposada al bell mig d'una sala contenint part dels exemplars del segle XVIII. És un ample mantell de seda blava sembrat d'estrelles argentades i amb franja contornejada de fil d'argent amb els temes de les armes de Lleó i de Castella i, encerclat per corona, el número ordinal del rei Carles III.

Els vestits femenins constitueixen una altra secció ben notable del recull Rocamora, la major part d'ells de confecció catalana, cosa que clarament dóna a entendre com, àdhuc en temps de decadència, no restava Catalunya per sota el tarannà que en altres països flo-

Fig. 8. — Vestit de núvia, de setí color de vori, amb dibuixos florals de llustrins d'argent. Confecció catalana de darreries del segle XVIII. Procedeix d'una casa senyorial barcelonina Núm. 124 del Catàleg

reixents aleshores dominava dintre la indumentària. S'hi compten: un vestit de pubilla, de domàs groc, procedent de Girona (figura 5); un vestit de seda salmó, procedent de Vic (fig. 6); un vestit de brocatell amb rams de flors, procedent també de Vic; un vestit de pubilla d'otoman de seda morada, amb decoració de flors i ocells en verd, taronja, groc i blanc, de la mateixa ciutat; un vestit de pubilla, extremadament simple dintre la moda de l'època, de domàs vermell florejat en blanc, procedent de la plana vigatana; un vestit de domàs blau-cel, procedent d'una casa senyorial de les Guillerries; un vestit de dol, de moaré negre adomassat amb te-

mes florals, procedent d'aquesta mateixa comarca catalana; un vestit d'otoman de seda blanca, teixit amb rams de flors de colors i guarnit de puntes i passamaneria, procedent del Vallès; un vestit de núvia de setí, procedent d'una casa senyorial barcelonina (figura 8); un altre vestit de núvia, de seda; un vestit de seda blanca, amb flors brodades i franja terminal inferior en fil d'argent, llustrins, i plomes d'ocell, portant al damunt una túnica oberta, de seda verd-oliva sembrada de llustrins d'or i vorejada amb brodat en colors; un vestit de seda negra, amb decoració de fris adomassat de paisatges de gust oriental, procedent de Vic;

i un vestit de batista blanca amb floreigs i ocells brodats a punt de cadena, essent el seu cosset de seda i cotó blau-gris amb franges florals brodades. Peces soltes de l'indument

meros del Catàleg corresponents a la secció de roba interior del segle XVIII, només foren exposats una cotilla de tissú rosa, or i argent, ornada amb galonet, inferiorment den-

Fig. 9. — Vestit estival; de tela estampada amb irisacions en rosa i blanc, i franges, ondulades, en negre. Fris terminal anterior amb bagues, alternativament de la mateixa tela i de setí rosa. Any 1820.

Procedeix de Cervera
Núm. 331 del Catàleg

femení, com sobrefaldilles, arrodoneixen aquesta important secció, de la qual poden considerar-se apendiculars els vestits de bolquers, les capes de batejar i els vestits que podríem dir-ne de nena ja feta.

Per dificultats d'exposar-los sense perjudici del gran efecte del conjunt, dels onze nú-

tada i tenint dues finestres per a poder criar els infants (detall aquest força comú de l'època Lluís XV), i una faixa de nadó, amb escuts, encimerats, en seda policroma. Cal dir, però, que entre la resta hi ha alguns exemplars ben curiosos de cotilles i camises.

Junt amb un parell de sabates episcopals,

sabatetes de ponlleví i xinelles de brocatell, de talc i ràfia, de seda i de setí, unes de procedència francesa, altres de ben clarament catalana (en una que és de seda rosa guarnida

tasia en les borles, catalanes totes llevat d'una, són allistades a la secció de capells setcentistes.

Entre guants i mitenes, mitges, cintes,

Fig. 10.— Vestit femení, de nit; de seda blanca recoberta de gasa del mateix color, amb profusió d'aplicacions de gasa negra, vellut blanc i negre, i llustrins d'argent i or, formant dibuixos de caràcter floral. Labor barcelonina de l'any 1900. Procedeix d'una casa de

Barcelona
Núm. 395 del Catàleg

de dentellada puntera de pell, brodat de fil d'argent i ruixa de cinta blanca, consta el nom de qui la féu: Pere Ribes, de Vic), constitueixen la secció de sabateria del segle XVIII dins el recull Rocamora.

Tres gorres d'infant junt amb vint-i-quatre gandalles de diferents tons i amb gran fan-

joies, bosses i carteres, ventalls, agullers i capsetes, sivelles, elàstics, botons, un mocador, una pinta de boix ingènuaament decorada, unes lligacames, un necesser de labor, un essencier de vidre, un lent de montura «vernís Martin» i un manegot de punt de mitja en seda negra, fins a cent-noranta-set exemplars es

Fig. 11. — Capota en seda rosa, encintada del mateix color i amb ram de nards; interiorment guarnida amb puntes i flors d'heliotrop. Labor de 1830
Núm. 490 del Catàleg

compten, de la col·lecció Rocamora, datables del segle XVIII.

SEGLE XIX

Aparegué aquesta centúria, a l'Exposició Rocamora, de Pedralbes, dividida en sales corresponents a destacades èpoques: hi havia la sala Imperi, la sala romàntica, una galeria de traspàs cap a una sala d'època isabelina i Restauració (contenint aquesta galeria, a més a més, dos exemplars ja de la Regència, i, per fi, un salonet rodó on s'exposaven sumptuosos vestits de nit i enormes capells de vers el 1900. Un petit departament amb exemplars selectes de mocadors amb estamperia policroma precedia la petita rotonda.

Com a exemplars de vestits femenins de les primeries de segle hi foren exposats: un vestit de malla de seda malva sobre fons de seda blanca, guarnit amb sumptuosos fris de gases i flors, procedent de Vic; una capa fe-

menina de setí blau, procedent de les Guilleries; una capa femenina de tul i del mateix origen; un davantal de seda morada; un vestit de batista estampada en franges grogues i blanques; una sobrefaldilla de setí verd procedent de Madrid; un vestit de color gris-cendra; tres vestits de gasa morada de marcat caràcter Imperi, com altres de tul, gasa, batista i cotó; gairebé tots de confecció catalana. Podia seguir-se l'evolució de les formes indumentals, de les labors predilectes i de les manufactures tèxtils que dominaven en l'època que l'Imperi napoleònic, quan les campanyes mateixes del Bonaparte en llunyanes terres obriren nous finestrals — fins aleshores no coneguts — a la història del vestit. Un exemplar de l'època en què, si bé servant l'estructura del cos curt preludejava ja, tímidament, la tendència a eixamplar les faldilles, el dona l'exemplar de vestit estival de la fig. 9.

El mirinyac, nou *guardainfantes*, prompte féu la seva aparició. Tota l'època romàntica

Fig. 12. — Nina de luda, amb vestit de núvia, de seda, amb volants de puntes. Mantell de puntes blanques, recollit per corona de tarongina. Treball vuitcentista de l'època romàntica
Núm. 764 del Catàleg

sense res perdre de la seva tan corrent i corpenedora simplicitat va girant a l'entorn de l'abombament; l'època isabelina segueix participant-ne. Un exemplar parisenc del Segon Imperi, que s'exposava, té també la majestat del gran envolt de roba, que una sobrefaldilla de puntes acarona de delícies; els vestits femenins terriblement acossats havien, però, substituït la forma lliure immediatament derivada del desenfrè dels costums que comporta — estès a tot el poble — la Revolució Francesa. L'abombament restà a les mànegues tan sols, les característiques mànegues de pernil del temps de la Regència espanyola; en l'acossament oblic, si es vol, encara també; forma que persisteix en els pocs vestits de l'entrada del segle XX que Rocamora tan encertadament ha volgut ja incloure en la seva col·lecció per a així dignament capçar el conjunt de cicles històrics (fig. 10).

Essent èpoques recents les que aquesta darrera secció d'indumentària acobla, tota la petita indumentària, tots els accessoris del vestit i de la persona qui el porta han pogut fàcilment tenir-hi bona representació. Ben abundosa i rica és la sèrie de mitges decorades (algunes d'elles amb la marca de les manufactures de Barcelona i de Mataró on es confeccionaren). Tota la carincloneria d'un romanticisme en to menor es trasllueix en les llegendes de moltes lligacames del primer mig segle; una mena de tribut a Himeneus resulten ésser les decorades soles d'unes senzilles botes femenines de setí blanc; equivalent a un poema de Musset la garbosa capota de la figura 11; a un sobtat darrer crit de la moda coetània l'encimbellada rosa d'altre capell de tartana.

Abundosa i bella és també la col·lecció d'accessoris indumentals i de petits objectes — faixes d'infants, cintes, mocadors, eixarpes, penjolls, diademes, agulles de pit, collarets, bosses, carteres, moneders, petaques, essenciers, ventalls, ombrelles, lents, binocles, claus de rellotges, agullers, xatelencs i capsos costureres — que, datant del proppassat segle, Manuel Rocamora ha adquirit. Una sèrie de vint-i-tres nines (fig. 12) dels diferents períodes del segle acaba d'aportar-hi un viu document nou, un deix d'adorable infantilisme.

JOSEF-F. RÀFOLS

LLIURAMENT DEL GERRO D'«EL RAM DE TOT L'ANY A RUSIÑOL»

La senyoreta Maria Macià, filla de l'honorable president de la Generalitat, va voler participar a l'homenatge que les dones sitgetanes per mitjà de l'associació «El Ram de Tot l'Any a Rusiñol» reten permanentment a la memòria de l'insigne artista, regalant el gerro en el qual les associades dipositaran les flors de llur ofrena.

La senyoreta Macià va decidir lliurar aquest gerro el dia 13 de juny darrer, per escaure's en el segon aniversari de la mort del fundador del «Cau Ferrat», però circumstàncies inesperades ho varen impedir i la cerimònia va haver d'ésser ajornada per al dissabte immediat, dia 16.

A les cinc de la tarda d'aquest dia va arribar al «Cau Ferrat» la senyoreta Maria Macià, acompanyada de la seva mare, essent rebuda per l'alcalde de Sitges senyor Josep Costa, la senyoreta Maria Dolors de Bertran, presidenta de l'associació, i d'altres personalitats que s'havien reunit ja al Museu del «Cau Ferrat», junt amb la majoria de les associades de l'entitat.

En molt poca estona el Museu de Sitges va quedar completament ple dels nombrosos invitats i per la immensa majoria de senyores i senyoretetes que componen l'associació.

Els reunits admiraren els dos esplèndids ramells de flors que un grup de dones d'Aranjuez havia tramès el dia abans per mediació de l'Ajuntament d'aquella vila castellana que Rusiñol havia enaltit tant amb el seu art i on té tants devots admiradors.

Seguidament la senyoreta Macià passà al lloc que havia estat menjador quan el «Cau Ferrat» era residència de Rusiñol, i allí féu lliurament del gerro a la senyoreta Bertran, expressant els sentiments de compenetració amb l'obra de l'entitat que l'havien induïda a fer aquesta ofrena.

La senyoreta Bertran rebé el gerro i el col·locà sobre la taula que havia estat preparada a l'efecte.

Aleshores la senyora Maria Bartés de Gassó, que és l'associada a qui corresponia el ram d'aquell dia, col·locà al gerro un magnífic ramell de lliris i roses.

La senyoreta Bertran llegí a continuació el següent discurs:

«En fer-me càrrec en nom de l'associació femenina «El Ram de Tot l'Any a Santiago Rusiñol», que tinc l'alt honor de presidir, d'aquest inestimable present per mitjà del qual heu volgut donar una prova d'adhesió a l'homenatge que les dones sitgetanes ens proposem retre al nostre plorat Rusiñol, en nom de totes les meves companyes d'associació us dono grà-

ésser el fràgil, però delicat, suport. Gràcies, doncs, en nom de totes les associades.

I aprofito l'avinentesa per a fer extensiu l'agraïment nostre envers un grup de dones d'Aranjuez que en l'aniversari del traspàs de Rusiñol ens han tramès, per mediació del senyor alcalde i gràcies a una delicada suggestió de Miquel Utrillo jr., un cistell de claveïl·lins. Jo demano al senyor alcalde que es faci ressò d'aquest agraïment i envii a aquelles

El gerro que ha regalat la senyoreta Maria Macià

cies, i, en nom d'elles també, vull dir-vos com ens sentim honorades pei vostre gest graciosíssim.

En aquest gerro, les dones de Sitges, l'una darrera l'altra, vindrem a dipositar, en forma de ram de flors, una engruna de la nostra tendresa a memòria del gran absent. Però la perpetuïtat de l'homenatge nostre és sols funció de la seva continuïtat, car les flors que cadascuna ofereix, són cosa efímera; no així el record d'aquest gest vostre, tan gentil, que haurà de durar per damunt i més enllà de nostra habitual ofrena de la qual vindrà a

germanes nostres d'Aranjuez, amb un record afectuosíssim, el sentiment de la nostra solidaritat davant de la memòria d'aquell que tant va estimar les nostres pàtries.

He dit.»

Les senyora i senyoreta Macià, senyoreta Bertran i senyora Bartés, foren obsequiades pel Patronat del «Cau Ferrat» amb ramells de flors.

Tots els presents es traslladaren seguidament a la que havia estat sala de festes de la residència del «Maricel». El senyor Oliván, actual administrador dels propietaris

d'aquesta residència senyorial, va tenir la gentilesa de cedir aquest local per a aquesta festa.

Allí fou servit un lunch, encarregat a l'Hotel Sabur, de Sitges, en obsequi a les senyores i senyoretes de l'associació. Ocupà la presidència la senyoreta Macià, que tenia a la seva dreta l'alcalde de Sitges senyor Costa, la senyora Macià, el senyor Mas i Fontdevila, del Patronat del «Cau Ferrat», la senyora Bartés, el senyor Jacas, tinent d'alcalde de Sit-

Ram de Tot l'Any» que és un testimoni de l'alta espiritualitat d'aquesta vila. Afegí que aquesta obra està perfectament harmonitzada amb el caràcter especial del «Cau Ferrat», que ha esdevingut per la seva naturalesa un museu únic al món, car en cap no hi ha la palpació i l'animació de vida que el bon gust i la intel·ligència del seu fundador sabé infondre-li amb una vitalitat eternal.

A continuació el senyor Catasús va llegir el següent discurs:

La senyoreta Macià fent lliurament del gerro a la senyoreta Bertran

ges, el senyor Pascual, regidor de la mateixa localitat i el senyor Folch i Torres, director dels Museus; i a l'esquerra, el senyor Catasús, vocal delegat del Patronat del «Cau Ferrat», la senyoreta Bertran, presidenta de l'associació, el senyor Sunyer, del dit Patronat, la senyora Catasús, membre de l'associació, el senyor Jou, del Patronat, i el senyor Planas Robert, regidor de Sitges.

Al final el senyor Folch i Torres dirigí la paraula als assistents a l'acte, remarcant l'obra que va fer Rusiñol per a donar a Sitges la importància que ha adquirit, la que han realitzat els sitgetans per a mantenir-la i la que avui vénen a fer les dones de l'associació d'«El

«Hauria mancat a l'oferta de Sitges a Rusiñol aquella espurna de gràcia sense la qual les coses d'aquesta vida no acaben d'ésser prou amables, si vosaltres, dones, no ens haguéssiu volgut acompanyar, posant-hi un granet d'aquesta sal que tan sols unes mans femenines poden escampar amb justa diligència.

La fundació «El Ram de Tot l'Any a Santiago Rusiñol» supleix amb escriu aquella manca, i jo, en nom del Museu «Cau Ferrat», us he de dir, aprofitant l'avinentesa de veure-us ací aplegades amb motiu d'aquesta festa, fins a quin punt apreciem la vostra iniciativa.

És amb un pom de flors renovat tot l'any

— present que més escau fer a una dona — com heu volgut significar la devoció que sentiut per aquell home que un dia exaltà el sentiment de vostres mares, en aquell Sitges tan íntim, tan clar, tan dolç, del qual només en queda el record, però en l'esperit del qual totes heu estat nodrides; en aquell Sitges de *Les Oracions*, d'*El Pati Blau*, d'*Els Caminants de la Terra*, quan el mestre Morera ensenyava a cantar cançons pairals a les que llavors eren noies i entraven en processó, darrera de l'Utrillo, els *grecos* del «Cau Ferrat», i la nostra marina reintellava de terrissa bruna que havien desembarcat uns llaguts magnífics.

Allò ja no és; ja no serà més, i molts ho enyoren, però vosaltres sou aquí per a provar que l'elegància espiritual de les dones de Sitges, que un dia captivà a Rusiñol, es manté igual per damunt de totes les transformacions i de tots els canvis.

Que la vostra bellesa, que la vostra gràcia — aquesta gràcia i aquesta bellesa amb què exorneu la nostra vida —, prevalguin sempre.»

Per últim, el senyor alcalde de Sitges va donar les gràcies a tots els que s'havien dignat acceptar la invitació a l'acte, va congratular-se que Sitges fos un lloc sempre propici a manifestacions de germanor com aquesta i va exposar la seva convicció que la tasca d'ascendent espiritualitat a què s'havia referit el senyor Folch i Torres, continuaria ininterrompudament per la glòria de Sitges.

Va dedicar finalment calorosos elogis a les dones de Sitges per haver format amb tant d'entusiasme aquesta associació, i molt especialment testimonià les gràcies a la senyoreta Macià per l'ofrena valuosa que havia fet a l'entitat.

Acabat l'acte, obeint la suggestió formulada per la senyoreta Bertran en el seu discurs, l'alcalde de Sitges va trametre al d'Aranjuez el següent telegrama:

«Aqueixa Alcaldia, en celebrar-se el segon aniversari de la mort de Santiago Rusiñol, féu lliurament, en nom de les dones d'Aranjuez, de les flors dels jardins vitalitzats pel pinzell de l'artista, agraint-les l'Ajuntament, l'associació femenina «El Ram de Tot l'Any a Rusiñol» i el Patronat del Museu del «Cau Ferrat». — L'alcalde. — Josep Costa.»

«EL RAM DE TOT L'ANY A RUSIÑOL»

Aquesta institució femenina d'«El Ram de Tot l'Any a Rusiñol» que ha aplegat en un veritable ram de meravella la quasi totalitat de les dones sitgetanes, i l'objecte de la qual és oferir a la memòria de Rusiñol un manat de flors immustigable, per tal com, renovat contínuament, ha de servir la frescor d'unes galtes de noia, és, tal com Joaquim Folch i Torres digué, en el seu parlament del dia de la festa amb motiu del lliurament del gerro que la gentil Maria, filla del president Macià va regalar a les associades, un miracle de l'ànima de Sitges.

En cap museu del món — vingué a dir Folch i Torres — no podríem trobar un exemple com aquest, i això permet de fundar sobre l'esdevenidor del «Cau Ferrat» les més falagueres esperances.

I jo penso igual, i d'aquest miracle no me n'he pogut estranyar mai, i crec que com jo pensarà tot fill de Sitges, car amb coses així ja hi estem acostumats des dels dies de la nostra infantesa.

Car, per ventura, quan érem petits venien a Sitges una mena d'homes que a nosaltres, infants, no ens semblaven ben bé igual que els altres. A la plàcida vila marinera i en aquella nostra edat pueril que la innocència emparava, els dies, els mesos, àdhuc els anys, passaven sense traüt ni glòria. A l'hivern no feia fred ni a l'estiu calor — almenys per a nosaltres, puix si en feia no el sentíem — i com que hi havia estudi tot l'any i això tan esperat pels infants d'ara — les vacances de l'estiu — no comptava per a nosaltres; i l'època de cada joc — baldufa, pilota o bales — estava estrictament regulada per l'obscura fatalitat d'una llei inexorable, filàvem, en el nostre petit món d'infants, una existència tots els moments de la qual eren gairebé iguals a si mateixos. Això era poc abans de la guerra de Cuba, que tant afectà els fills de Sitges i que va congriar al nostre entorn el primer núvol d'angoixa colectiva.

Però tal com abans hem dit, aquella magnífica igualtat de la nostra vida va ésser de cop trencada, i des d'aleshores ho fou sovint per la presència d'uns homes que ens semblaven un xic estranys — però no com el *plata i oro*,

Presidència del lunch amb què foren obsequiades les associades d'«El Ram de Tot l'Any a Rusiñol»

o l'arrencaqueixals (hostes de passada), ni tenien la virolada prestància atrotinada dels homes del circ ambulat que algun cop ens visitava —. Aquells homes, d'estrany ben bé no ho eren, però llur estada al poble, entre mariners, artesans i *americanos*, creava una mena d'atmosfera d'alegria especial que en res no s'assemblava a la que teníem costum de sentir i de respirar els altres dies. Fraternitzaven amb tothom, eren amics de tothom i sempre els vèiem voltats de coneguts nostres, i hom feia unes festasses que ningú i menys nosaltres no sabia per què, però que enriolaven tot el pobe.

El qui semblava el capità de tots era un home gran i sempre rialler, meravellós, amb unes barbasses negres i despentinades, i duia sempre una pipa a un cantó dels llavis. Aquells homes, però, amb pipa hi fumaven tots, sinó que la d'aquell feia un altre efecte que la dels altres. Una vegada ens aparegué amb una mona damunt el coll i des d'aquell dia *la mona d'en Rusiñol* esdevingué una institució entre la xicalla de Sitges.

D'aquells dies de les primeres visites de Rusiñol a Sitges, a mi i a tots els que llavors érem infants, la generació de fi de segle, ens

n'ha quedat un pòsit al fons de l'ànima, que així que se'ns remou— i això passa al més lleu estímul— ens sentim com transfigurats en nosaltres mateixos. Els qui avui som homes o dones frisant, ça o enllà, els volts melangiosos de la quarentena, de tot allò dels temps que s'anomenaren del *modernisme* en sortirem amb una empremta al cor que mai més no s'ha esborrat de les nostres vides.

Sitges era, aleshores, el producte autèntic de l'*americano*, d'aquell personatge vingut ric, però no massa, de les Antilles espanyoles, especialment de Cuba, i que amb cabals suficients per a crear al seu entorn un ambient de confortable prosperitat més o menys mediocre, anava fent la viu-viu entre la vinya i el cafè, entre la tertúlia casolana i la placeta remorosa... Doncs fou en aquesta gran pau de materialisme satisfet que l'alegre banda bohèmia del *modernisme*, menada un dia per la gran simpatia de Rusiñol, s'abaté insospitada. Però l'idealisme desbordat i l'ordenada calma burgesa prompte es varen entendre: no sé per què, però fou així; es varen entendre, i és això el que explica moltes coses, fins l'existència, temps a venir, d'«El Ram de Tot l'Any a Rusiñol». Perquè des d'aquell mo-

ment fou tot possible: quadres d'El Greco portats en processó, concerts de gran música, representacions teatrals d'obres gairebé desconegudes a Europa, festes de poesia, i el «Cau Ferrat» i totes aquelles coses que després donaven a Sitges un prestigi i un to i una fesomia de vila única, oberta a totes les corrents de l'art i de la bellesa. És clar que tot fou per obra i gràcia de Rusiñol i que Rusiñol era Rusiñol, però també Sitges era Sitges. Fou un maridatge d'amor, i com que els nuvis eren joves i tenien salut, la unió va resultar fecunda.

I nosaltres, fills espirituals d'aquells temps, som les flors d'aquella brotada.

Encara recordo vagament un pessebre muntat per l'Utrillo a la sala baixa del «Cau Ferrat». Ben bé no sé pas com era; només puc parlar d'una llum daurada sobre un fons de muntanyes blavoses, d'unes figuretes de terrissa — és clar, com en tots els pessebres — i d'un plafó o fris pintat amb uns grans àngels molt ben disposats; i que per les festes d'aquell Nadal, en Morera, a l'entorn d'aquest pessebre, feia cantar un grup xamós de noies sitgetanes. I encara, lluny com el record que evoco, sento la dolçor d'unes veus

blanques entonant les primeres cançons populars catalanes que recordo haver sentit en la meua vida...

I bé, aquest record, avui, després de tants anys, quan en Rusiñol ens ha deixat per a sempre, i Sitges és tota una altra, i el «Cau Ferrat», generosament llegat a la nostra vila, acaba d'obrir les seves portes com a museu públic; en el moment en què les dones sitgetanes, amb un gest d'amorosa i tendra gratitud, funden aquella institució tan singular com bella, aquest record té per a mi una significació que m'ajuda a aclarir moltes coses.

En veure, el dia de la festa de les noies d'*El Ram*, aplegades al nostre entorn, moltes de les que integren aquesta associació, no podia estar-me d'evocar algunes d'aquelles que un dia cantaven davant del pessebre de què acabo de parlar-vos, i en alguna de les presents—podria tal volta repetir en moltes—, trobava, com produïda per un fresc mirall, la imatge d'alguna d'aquelles altres, i pensava entre mi mateix que els joves i els infants d'ara són com són i faran possible moltes coses — les nostres noies han fet ja possible l'existència d'aquesta bella institució d'«El Ram de Tot l'Any a Rusiñol» — perquè nosaltres,

La sala de «Maricel», durant el lunch

els infants d'ahir, en aquell Sitges del passat nostre, coneguèrem que Rusiñol i el seu estol no eren ben bé homes igual que els altres, mentre els nostres pares s'entenièn amb ells i els abandonaven Sitges.

T. CATASÚS

EXPOSICIÓ DE PRIMAVERA

Continuant la gestió iniciada l'any passat, la Junta Municipal d'Exposicions d'Art, integrada pels senyors: President, doctor Jaume Aguadé; vice-president, Joaquim Ventalló; vocals, Joaquim Pellicena, Joaquim Xirau, Frederic Marés, Joan Vila Puig, Antoni Puig Gairalt, F. Camps Ribera; i secretari, Joan Merli, ha organitzat l'Exposició de Primavera que enguany ha tingut lloc a les sales laterals i posterior de la planta baixa del Palau de Projeccions de Montjuïc. Era dividida, com l'any anterior, en dos Salons, el de «Barcelona» i el de «Montjuïc». Formaven la Junta directiva del primer Saló els senyors: President, Frederic Marés; vice-president, Darius Vilàs; secretari, Antoni Bescós; vice-secretari, Francesc Carulla; comptador, Miquel Clivillé; tresorer, Alexandre Cardunets; vocals, Miquel Farré, Feliu Elias, Oleguer Junyent i Joan Vila Puig. Constituïen la del «Saló de Montjuïc» els senyors: president, Manuel Hugué; vice-president, Antoni Puig Gairalt; secretari, F. Camps Ribera; vice-secretari, Joan Commeleran; tresorer, Francesc Labarta; comptador, Rafael Solanich; vocals, Joaquim Sunyer, Enric Casanovas i Emili Bosch-Roger.

L'Exposició era formada per 406 obres, de les quals corresponien 173 al «Saló de Barcelona» i 233 al de «Montjuïc».

El vernissatge va tenir lloc el dia 20 de maig, a la tarda. L'endemà, diumenge, dia 21, va celebrar-se en una de les sales disposada per a l'acte, la inauguració oficial sota la presidència del conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Ventura Gassol, en representació del president de la Generalitat; l'alcalde de la ciutat, doctor Jaume Aguadé; el governador civil, senyor Claudi Ametlla; el president de la Comissió Municipal de

Cultura, senyor Joaquim Ventalló; el president del «Saló de Montjuïc», senyor Manuel Hugué; el president del «Saló de Barcelona», senyor Frederic Marés. Hi assistiren representacions de la majoria d'entitats artístiques i culturals i gran nombre d'invitats.

Obri l'acte el senyor Frederic Marés, president del «Saló de Barcelona». Després de saludar les autoritats i els altres assistents, els agrai la col·laboració que amb llur presència aportaven a l'obra de cultura i d'alta valoració artística que significava l'Exposició. Expressà igualment la satisfacció de tots els artistes expositors per la compenetració entre el públic aplegat i l'obra dels pintors i escultors, la qual cosa era prou per a recompensar dels sacrificis i esforços que imposava la gestació artística als artistes durant la seva vida. Assenyalà que en moltes de les obres exposades hi havia un començ de tragèdia que la ciutat, per dignitat, no havia de permetre que arribés a un desenllaç fatal per al bon nom de l'Art.

Després de fer un elogi de les obres exposades, acabà demanant a les autoritats que recompensessin els esforços dels artistes creant un Palau especial de Catalunya o Barcelona perquè anualment no es perpetuessin les angúnies dels artistes que no poden lliurar directament al públic llur producció. Va insistir demanant que fos proporcionat als artistes un Palau fix a Montjuïc i l'organització d'un Saló ambulant com és fet en altres països que aprecien l'art com pertoca.

A continuació el president de la Comissió Municipal de Cultura, senyor Ventalló, pronuncià el discurs següent:

«Heus ací altra vegada reunits els nostres artistes que us vénen a oferir els fruits dels seus treballs. Pintors, escultors, dibuixants, gravadors, tapissers, ceramistes, arquitectes, decoradors; en fi, tot el que representa alguna activitat dins la producció artística de la nostra terra s'ha acoblat ací sota les dues divisions en què ha quedat estructurada l'Exposició de Primavera des de l'any passat, quan repreníem aquest bell costum d'espiritualitat i de civisme interromput — com tantes altres coses que eren testimoni de la vida intel·lectual catalana — amb l'adveniment de la dictadura, i que, com tantes altres coses també ha renaixut amb més vigoria i empena després que Catalunya ha recobrat el lliure ús

de les seves activitats en tots els ordres de la seva vida.

L'any passat, en aquesta mateixa avinentesa, la d'inaugurar l'Exposició de Primavera, la primera que se celebrà després del nostre recobriment espiritual, us explicarem els motius que ens mogueren a donar a aquestes manifestacions artístiques barcelonines la nova estructuració que els ha estat donada. Deixarem tot el que es refereix a organització, selecció, adquisició i altres detalls, en mans

Cartell de l'Exposició

dels mateixos artistes, convençuts com estàvem que n'havien de fer bon ús. La nostra confiança no fou decebuda. La precaritat dels mitjans econòmics—per culpa de les desenfrenades disbauxes a què estigué sotmesa la hisenda de la ciutat durant els temps en què regia el municipi barceloní una gent que no se sentia unida per cap lligam moral ni espiritual amb el poble que la suportava—, la precaritat dels mitjans econòmics, diem, amb què s'havia de reprendre la interrompuda sèrie de les magnífiques Exposicions municipals barcelonines que foren glòria de la nostra ciutat, ens podia fer témer, amb motius ben sobrats,

un fracàs estrepitos. No fou així, sinó tot el contrari. La primera Exposició Municipal de Primavera de la República fou alguna cosa d'insospitat per la brillantor que assolí i per l'èxit que la va acompanyar per totes bandes.

Algunes falles de detall, inevitables, més que res per la causa que hem dit, foren salvades amb l'entusiasme i el desinterès de tots aquells que hi intervingueren, i l'Exposició fou clausurada deixant en tothom, tant artistes com públic, un agradós record.

El trasbals sofert en la destinació dels edificis municipals no ens ha permès de repetir aquesta manifestació en el mateix lloc on fou iniciada. Destinats el Palau Nacional a aixopugar les col·leccions dels Museus barcelonins, havíem de cercar un altre local, i aquest ha estat el local on ens trobem, aquestes sales de descans del Palau de Proyeccions.

Habilitades que han estat—d'una manera més o menys provisòria, però sense cap afany de falsa ostentació—, avui són obertes al públic de la nostra ciutat. Ací els nostres conciutadans podran veure el resultat de la feina dels nostres artistes; aquests artistes que, de cara al paper, de cara a la tela, de cara al fang, de cara al marbre; l'un lluitant a la recerca d'una forma, l'altre a la interpretació d'un moviment, el de més enllà a la plasmació d'una línia, i tots en general, treballant per la producció de la bellesa—aquella bellesa estètica que és la flor d'una civilització—, han fet pàtria.

Han fet pàtria de la manera més sòlida i més efectiva que se'n pot fer: damunt d'un material etern, damunt d'un sustentacle de perennitat com és la creació artística. Moltes coses poden esborrar-se en la història d'un país, d'una civilització, d'un poble, però allò que no es podrà esborrar mai, allò que quedarà per a sempre, és el seu art. En el més petit bocí d'una escultura, en el retall més fragmentari d'una pintura, en les restes incompletes d'un vas, d'una joia, d'un tapís, reviurà sempre per als ulls d'un home educat, d'un home civilitzat, d'un esperit sensible, tota l'ànima d'aquell país que creava aquelles bel·leses, les desferres de les quals considera en aquells vestigis que contempla.

És per això que jo demano al nostre poble, en nom de la Junta Municipal d'Exposicions d'Art de Barcelona, que vegi amb simpatia aquesta bella manifestació de la seva

Dues sales de l'Exposició de Primavera

pròpia ànima. Si lloc hi ha en ella per a l'anhel de llibertat, per a tots els ideals polítics que mouen les accions humanes, també n'hi ha, i no pas en migrada proporció, per a aquests purs gaudis de l'esperit que són el cultiu i l'estima de les Belles Arts.

I ben poca cosa més haig d'afegir. Ara s'obre la II Exposició Municipal d'Art de Barcelona, dividida en dos Salons, el de «Barcelona» i el de «Montjuïc», en els quals us són ofertes produccions inèdites dels nostres artistes, que han posat en elles llur entusiasme i llur inspiració. Vosaltres jutjareu dels resultats que hi han obtingut.”

A continuació féu ús de la paraula l'alcalde doctor Aguadé, el qual, en nom de l'Ajuntament de la ciutat, assegurà que una de les preocupacions principals del Consistori fóra la protecció i reconeixença dels lloables esforços que els artistes han aportat a la superació cultural. Afegí que Barcelona havia de comptar amb un Palau on d'una manera permanent poguessin exposar-se les obres de les generacions joves al costat de les dels artistes consagrats.

Clogué els discursos el conseller de Cultura senyor Gassol, el qual, després de tramentre la salutació del President senyor Francesc Macià, la representació del qual ostentava, resumí els parlaments que havien precedit. Referint-se a les paraules pronunciades pel president del «Saló de Barcelona», reconegué que la seva demanda era justa, i recordà l'obra magnífica realitzada pel Patronat del Palau de Brusselles, Palau en el qual diàriament hi ha exposicions de vàlua importantíssima.

Manifestà que per la seva banda sentia el desig que Barcelona comptés igualment amb un Palau de Belles Arts de Catalunya, on serien celebrats actes artístics de música, de pintura, d'escultura, de teatre, fins arribar a aquella unitat que cal que existeixi entre totes les arts i que fa que els homes que no senten un art determinat, com el de la pintura, per exemple, però sensibles a la música —la gran entrenadora de les arts—, per mitjà de la música arribin a sentir i a comprendre les altres degut a la comunitat de principis que hi ha entre totes.

El senyor Gassol acabà el seu discurs promentent l'ajut del Govern de la Generalitat a tota mena de manifestacions artístiques.

Finit l'acte, foren obertes les sales d'exposició i visitades per les autoritats i assistents a l'acte.

* * *

La Junta directiva del «Saló de Barcelona», volent honorar la memòria del qui fou el seu president, el pintor Feliu Mestres, organitzà per al dia 10 de juny, a les sis de la tarda, una conferència que donà el senyor Feliu Elias amb el tema *El pintor, professor i acadèmic Feliu Mestres*, la qual va tenir lloc a la sala que al recinte del «Saló de Barcelona» hi havia dedicada al malaguanyat pintor.

La clausura de l'Exposició de Primavera, va tenir lloc el dia 2 de juliol.

* * *

Aquesta Junta, procedint de conformitat amb la norma que té establerta, nomenà una Ponència encarregada de formular l'oportuna proposta d'adquisició d'obres de l'Exposició de Primavera amb destinació al Museu.

Més endavant, des del BUTLLETÍ donarem compte de les obres ingressades al Museu procedents d'aquesta exhibició.

* * *

La Junta d'Adquisicions de la Junta Municipal d'Exposicions d'Art ha efectuat l'adquisició d'una obra de cadascun dels artistes següents, els quals foren proposats per sufragi entre els expositors.

SALÓ DE BARCELONA. — *Pintura*: Josep Amat, Francesc Marsà, Darius Vilàs, Lluís Muntané, Antoni Vidal Rolland, Ramon Ribas, Josep Rovira, Alexandre Coll. *Escultura*: Frederic Marés, J. Borrell Nicolau, Joan Cardellà. *Dibuix*: Ricard Opisso, Jaume Pizà Roig. *Aquarella*: Miquel Farré. *Art Aplicat*: Josep Guardiola.

SALÓ DE MONTJUÏC. — *Pintura*: E. Bosch-Roger, Josep M. Prim, Josep Obiols, Miquel Villà, Jaume Mercadé, Josep Serrano, Marià Pidelaserra, F. Camps-Ribera, Pere Créixams i Pere Daura. *Escultura*: Joan Rebull, Apelles Fenosa, Josep Clarà, Martí Llauradó. *Gravats*: A. Vila Arrufat.

DECORACIÓ I
RESTAURACIÓ
DE TOTA MENA
DE PINTURES

CARRER SANT HONORAT, N.º 7
Telèfon 25534

A. MONTSENY

CONTRACTISTA
D'OBRES

Muntaner, 338, principal
Telèfon 79331

ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE
L'ENSENYANÇA CATALANA

PUBLICACIONS ESCOLARS

ACABEN DE PUBLICAR-SE

*Llibre de
la Natura*

PRIMER GRAU
PER S. MALUQUER NICOLAU
I A. PARRAMON TUBAU

*Història de
Catalunya*

PRIMERES LECTURES
PER FERRAN SOLDEVILA

EDITADES PER

Indústries Gràfiques
Seix i Barral Germans, S. A

Provença, 219-BARCELONA-Tel. 71671

**MANUEL
CARVI**

Instal·lacions elèctriques
i d'aigua

Telèfons

Ascensors

Electromotors

Materials

IL·LUMINACIONS

Verdi, n.º 78
(Gràcia)

Telèf. 74924

JOSEP VINYAS

CONSTRUCCIÓ
D'OBRES EN GENERAL
I REFORMA D'EDIFICIS

Portal Nou, 52
Telèfon 21455

FUSTERIA J. Casellas

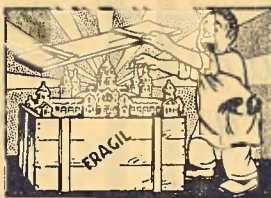
Taller especial
de restauració
de mobiliari
i objectes d'art

CARRER DE LONDRES, 228
(Xamfrà Casanova)
BARCELONA

Filla de R. Virgili

MUNTATGE D'EXPOSI-
CIONS, TRANSPORT I
SEGUR D'OBRES

EMBALATGE
D'OBJECTES D'ART I
MOBLES DE LUXE

CASA FUNDADA
L'ANY 1880

Tallers, n.º 66 : BARCELONA : Telèfon 15276

PERE PASCUAL

PINTURA DECORATIVA

Mallorca, 255
Telèfon 70702

Enric Tarragó Nogué

FUSTER

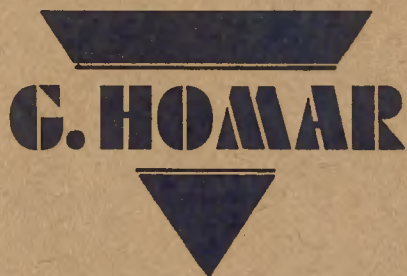
Especialitzat
en treballs per a
Museus i Exposicions

EMBALATGE I TRANSPORT DE TOTA
MENA D'OBJECTES D'ART

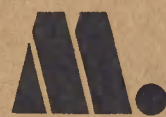
Consell de Cent, núm. 283
Telèfon 14345 : BARCELONA

ANTIGUITATS
DECORACIÓ

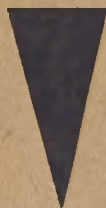

CANUDA, 4
Telèfon 15349
BARCELONA

PINTURA... PAPER...
DECORACIÓ...

COROMINAS

TELÈFON N.º 73252

TRAVESSIA DE SANT ANTONI, 33
I CARRER DE ASTÚRIES, 14
BARCELONA - VIIIÈ

La vida i l'obra de Soler i Rovirosa

per

FELIU ELIES

Amb 43 grans làmines en fototípia,
4 d'elles en colors, i 27 il·lustracions,
també en fototípia, intercalades
en el text, que conté a més el

Catàleg de l'obra del gran escenògraf

EDICIÓ LIMITADA
D'EXEMPLARS NUMERATS

Demani's a les bones llibreries de Catalunya
o bé als editors

I. G. Seix i Barral Germans, S. A.

Provença, 219 : BARCELONA : Telèfon 71671